

POVZETEK REGIJSKEGA IZVEDBENEGA NAČRTA NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA 2014 – 2016 ZA JUGOVZHODNO STATISTIČNO REGIJO¹

Državni zbor RS je aprila 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020² (v nadaljevanju: Resolucija), ki je temeljni programski dokument Slovenije na področju socialnega varstva za obdobje do leta 2020. Resolucija opredeljuje osnovna izhodišča za razvoj sistema, cilje in strategije razvoja socialnega varstva, določa mrežo javne službe socialnovarstvenih storitev in programov, opredeljuje način izvajanja in spremljanja programa ter odgovornosti posameznih akterjev na različnih ravneh.

Resolucija določa, da se bodo za neposredno uresničevanje zastavljenih ciljev dokumenta pripravljali izvedbeni načrti na državni in regionalni ravni, in sicer za obdobje štirih let (2013–2016 in 2017–2020). Izvedbeni načrt za cilje na ravni države bo sprejemala Vlada RS, za cilje na ravni regij oziroma lokalnih skupnosti pa pristojni organi lokalnih skupnosti.

Pripravo regijskih izvedbenih načrtov koordinirajo centri za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) na regijski ravni, ki v ta namen oblikujejo regijske koordinacijske skupine. Regijske koordinacijske skupine so sestavljene iz predstavnikov ključnih akterjev na področju socialnega varstva v regiji. Naloge regijskih koordinacijskih skupin so sodelovanje pri pripravi regijskih izvedbenih načrtov, usklajevanje regijskih izvedbenih načrtov in spremljanje njihovega izvajanja. Regijske izvedbene načrte potrdijo pristojni organi vseh lokalnih skupnosti z območja, ki so tudi odgovorni za izvajanje regijskih izvedbenih načrtov.

JUGOVZHODNA SLOVENIJA

CSD Novo mesto je bil s sklepom Ministrstva za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ) določen za pripravo, spremljanje in poročanje o izvajanju regijskega izvedbenega načrta na območju jugovzhodne regije, zato je novembra 2013 pričel s sestavo regijske koordinacijske skupine.

V regijski koordinacijski skupini sodeluje 12 predstavnikov lokalnih skupnosti jugovzhodne regije, pet predstavnikov izvajalcev na področju socialnega varstva, dve predstavnici nevladnih organizacij, predstavnica regijske razvojne agencije in dve predstavnici uporabnikov.

Regijski izvedbeni načrt na področju socialnega varstva 2014-2016 za jugovzhodno statistično regijo je regijska koordinacijska skupina potrdila dne 30. 4. 2014. Nanaša se na naslednje občine: Črnomelj, Dolenjske toplice, Kočevje, Kostel, Loški potok, Metlika, Mirna, Mirna peč, Mokronog-Trebelno, Novo mesto, Osilnica, Ribnica, Semič, Sodražica, Straža, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke toplice, Trebnje, Žužemberk in na naslednje centre za socialno delo: Novo mesto, Črnomelj, Trebnje, Metlika, Ribnica in Kočevje.

¹ Celotno besedilo regijskega izvedbenega načrta lahko pridobite na CSD Novo mesto, ki tudi koordinira njegovo pripravo, spremljanje in poročanje. Regijski izvedbeni načrt je bil pripravljen v okviru regijske koordinacijske skupine za jugovzhodno statistično regijo, povzetek pa je pripravil Inštitut RS za socialno varstvo.

² Uradni list RS, št. 39/2013.

Kratek opis trenutnih demografskih in socialnih razmer v regiji

Za jugovzhodno statistično regijo je značilna ugodna demografska slika, saj struktura prebivalstva izkazuje višji delež mladih (mlajših od 14 let) in manjši delež starejših (starih 65 let in več) v primerjavi s slovenskim povprečjem. V letu 2012 je bila v primerjavi z drugimi slovenskimi regijami, zaznana najvišja rast števila brezposelnih. Stopnja registrirane brezposelnosti se je v regiji od začetka leta 2012, ko je preseгла državno, zvišala z 12,8 % na 14,1% v začetku leta 2013.

Spremenila se je tudi struktura brezposelnih, in sicer se je povišalo število brezposelnih zaradi odpuščanja iz poslovnih razlogov in brezposelnih po izteku delovnega razmerja za določen čas, narašča število mladih iskalcev prve zaposlitve in starejših brezposelnih oseb, vse več pa je tudi dolgotrajno brezposelnih. Zaradi naraščanja materialnih stisk prebivalstva narašča tudi problematika težav v duševnem zdravju in nasilja v družini.

Zaradi razpršenosti poselitve v regiji se kot problematična kaže dostopnost do različnih storitev, še posebej za starejšo populacijo. Ena izmed posledic slabe dostopnosti storitev je socialna izključenost ranljivejših skupin prebivalstva.

V regiji, po ocenah CSD, živi približno 3.650 Romov, ki večinoma bivajo v slabo urejenih razmerah. Za romsko populacijo je značilna nizka stopnja izobrazbe in visoka stopnja brezposelnosti.

Ocena potreb, kvalitativni cilji in razvoj mreže storitev in programov na področju socialnega varstva v regiji

V regijskem izvedbenem načrtu za jugovzhodno regijo so opredeljeni naslednji kvalitativni cilji za obdobje 2014-2016:

- večja dostopnost programov v celotni regiji (razširitev uspešnih programov tudi na druge lokacije v regiji),
- večja socialna vključenost Romov (večja vključenost Romov v izobraževalni sistem),
- večja socialna vključenost socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva,
- nove oblike bivanja v skupnosti,
- nastanitvena podpora vsem ranljivim skupinam prebivalcev,
- večja vključenost prebivalcev v medgeneracijska središča,
- razvoj prostovoljstva.

V skladu z opredeljenimi cilji, ki izhajajo iz potreb uporabnikov, je regijska koordinacijska skupina opredelila naslednje prioritete v regiji:

- vzpostavitev CENTRA ZA TERAPEVTSKO IN PSIHOSOCIALNO OBRAVNAVO Z MOBILNO POMOČJO NA DOMU

Ciljna skupina uporabnikov so osebe, zasvojene z dovoljenimi in nedovoljenimi drogami; osebe s težavami v duševnem zdravju; družine; otroci in mladostniki; žrtve nasilja; povzročitelji nasilja.

Namen centra je nudenje individualne in psihosocialne terapevtske obravnave (osebne, partnerske, družinske ali skupinske) s ciljem večje integracije ranljivih skupin v okolje ter njihovega bolj zdravega načina življenja. Z vzpostavitvijo centra se širi dostopnost obstoječih terapevtskih programov. Nudili bodo tudi specializirano pomoč na domu za ranljive skupine prebivalstva, pomoč osebam s težavami v

duševnem zdravju, psihosocialno pomoč družinam ter pomoč pri socialnem vključevanju.

– vzpostavitev MEDGENERACIJSKEGA SREDIŠČA

Ciljna skupina uporabnikov so otroci in mladostniki, starejše osebe, družine, osebe z invalidnostjo.

Center bo vključeval dnevne centre aktivnosti na različnih lokacijah v regiji (svetovanje, izobraževanje, spremstvo, programi za usposabljanje prostovoljcev), svetovalni center ter različne socialnovarstvene programe (programi medgeneracijskega sodelovanja, preventivni programi (projekt zdrave občine, izobraževanje za življenje). Potekala bodo tudi različna izobraževanja (na primer na temo odprave posledic odvisnosti). Z omenjenimi dejavnostmi bo center prispeval k večji socialni vključenosti prebivalcev v regiji.

– Vzpostavitev programov NASTANITVENE PODPORE ZA VSE RANLJIVE SKUPINE PREBIVALSTVA
Ciljna skupina uporabnikov: ranljive skupine prebivalstva.

Vzpostavitev eko-socialnih kmetij, kjer bo omogočena nastanitev in dnevno varstvo ciljne skupine uporabnikov.

Vzpostavitev dnevnih centrov (dnevnega varstva) in stanovanjskih skupin za ciljno skupino uporabnikov.

Vzpostavitev stanovanjskih enot za starejše in osebe z invalidnostjo, kjer bo nudena tudi ustrezna socialna in zdravstvena podpora.

– Okrepitev PROGRAMOV ZA SOCIALIZACIJO IN INTEGRACIJO ROMOV

Vzpostavitev dnevnih centrov (za otroke in mladostnike, mlajše odrasle), programov za družine (preprečevanje nasilja, opolnomočenje žensk, programi za starše), za samopomoč (za starejše) in socialno aktivacijo (spodbujanje socialnega podjetništva).

Ukrepi za doseganje ključnih ciljev Resolucije in zadovoljevanje regionalnih/lokalnih potreb na področju socialnega varstva v obdobju 2014-2016

1. CILJ Resolucije: ZMANJŠEVANJE TVEGANJA REVŠČINE IN POVEČANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI SOCIALNO OGROŽENIH IN RANLJIVIH SKUPIN PREBIVALSTVA

Ukrepa na regionalni ravni:

1. Pridobivanje, izobraževanje, usposabljanje in vključevanje prostovoljcev v izvajanje socialnovarstvenih programov.
2. Priprava in razvoj novih programov z namenom socialne aktivacije Romov.

Rok za izvedbo ukrepov je 31. 12. 2016, odgovorni nosilci bodo CSD, občine, nevladni sektor, viri finančnih sredstev pa so MDDSZ (razpisi), EU razpisi, občine, Slovenska filantropija, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela.

2. CILJ Resolucije: IZBOLJŠANJE RAZPOLOŽLJIVOSTI IN PESTROSTI TER ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI IN DOSEGLJIVOSTI STORITEV IN PROGRAMOV

Ukrepi na regionalni ravni:

1. Vzpostavitev 7 dnevnihi centrov za Rome, na lokacijah: Novo mesto, Metlika, Škocjan, Ribnica, Črnomelj, Semič, Kočevje).
2. Priprava programov (terapevtski programi, programi psihosocialne pomoči) za različne ciljne skupine: osebe s težavami v duševnem zdravju, osebe s težavami zaradi zasvojenosti, družine, otroke in mladostnike.
3. Vzpostavitev regijske mreže terapevtskih in socialnovarstvenih programov in priprave na vzpostavitev regijskega centra za terapevtsko in psihosocialno obravnavo.
4. Vzpostavitev eko-socialnih kmetij za nastanitev (osebe z motnjami v duševnem in telesnem razvoju, osebe iz drugih ranljivih skupin) in dnevno varstvo ranljivih skupin.
5. Vzpostavitev dveh kriznih centrov (Kočevsko-ribniško območje, Dolenjska in Bela Krajina) za povzročitelje nasilja.
6. Vzpostavitev oziroma preureditev varne hiše (Kočevsko-ribniško območje, Dolenjska in Bela Krajina).
7. Vzpostavitev stalnih in začasnih nastanitev za različne ranljive skupine prebivalstva (odrasle osebe s posebnimi potrebami; osebe z demenco; osebe stare nad 65 let; osebe, mlajše od 65 let, ki potrebujejo oskrbo).
8. Vzpostavitev dnevnihi centrov za različne ranljive skupine prebivalstva (odrasle osebe s posebnimi potrebami; osebe z demenco; osebe stare nad 65 let; osebe, mlajše od 65 let, ki potrebujejo oskrbo).
9. Vzpostavitev skupnega medgeneracijskega središča za jugovzhodno regijo.
10. Povečanje dostopnosti socialnovarstvenih programov (razširitev uspešnih programov tudi na druge lokacije v regiji, zaposlitev strokovnih delavcev za izvajanje programov).
11. Zagotovitev lokacij oziroma prostorov za izvajanje socialnovarstvenih programov.
12. Koordinacija in povezovanje izvajalcev na področju socialnega varstva (zaposlitev koordinatorja,...).
13. Zagotavljanje brezplačnih in sofinanciranje plačljivih socialnovarstvenih storitev za uporabnike.
14. Informiranje in osveščanje javnosti ter promocija socialnovarstvenih programov.

Rok za izvedbo ukrepov je 31. 12. 2016. Odgovorni nosilci ukrepov bodo CSD, občine, nevladni sektor, VDC, DSO, Zveza Sonček in RC. Viri finančnih sredstev pa bodo: MDDSZ (razpisi), EU razpisi, občine.

3. CILJ Resolucije: IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI STORITEV IN PROGRAMOV TER DRUGIH OBLIK POMOČI PREKO POVEČANJA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA IN VODENJA IZVAJALSKIH ORGANIZACIJ, POVEČANJA NJIHOVE AVTONOMIJE TER UPRAVLJANJA S KAKOVOSTJO IN ZAGOTAVLJANJA VEČJEGA VPLIVA UPORABNIKOV IN PREDSTAVNIKOV UPORABNIKOV NA NAČRTOVANJE IN IZVAJANJE STORITEV

Ukrepi na regionalni ravni za doseganje cilja se nanašajo na naslednje aktivnosti:

1. Izboljšanje sodelovanja izvajalcev na področju socialnega varstva v regiji.
2. Evalvacija socialnovarstvenih programov.
3. Vpeljava modela E-Qalin (model za merjenje kakovosti) na CSD v regiji.
4. Zadovoljstvo uporabnikov storitev.

Rok za izvedbo ukrepov je 31. 12. 2016. Odgovorni nosilci ukrepov bodo CSD, občine, nevladni sektor. Viri finančnih sredstev pa bodo: MDDSZ (razpisi), EU razpisi, občine.

Možni zapleti in tveganja pri izvedbi ukrepov:

- nesposobnost ali nezainteresiranost izvajalcev za sodelovanje,
- pomanjkanje finančnih virov, (ne)sofinanciranje programov od lokalnih skupnosti,
- zagotovitev ustreznih lokacij in prostorov (potrebna dovoljenja),
- pomanjkanje ustreznega strokovnega kadra (fluktuacija, problem financiranja).